

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto

Vuosikertomus 2012 Tiivistelmä

Euroopan työterveys- ja
työturvallisuusvirasto

***Europe Direct -palvelu auttaa sinua löytämään
vastaukset EU:hun liittyviin kysymyksiisi.***

**Yhteinen maksuton palvelunumero (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Saat pyytämäsi tiedot maksutta. Myös useimmat puhelut ovat maksuttomia, joskin jotkin operaattorit, puhelinkioskit tai hotellit voivat periä puheluista maksun.

Suuri määrä muuta tietoa Euroopan unionista on käytettävissä internetissä Europa-palvelimen kautta (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2013

ISBN: 978-92-9240-048-4

ISSN: 1977-2491

doi:10.2802/52849

© Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto, 2013
Tekstin jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Samalla kun elämme taloudellisesti vaikeita aikoja ja valtiontalouden kululeikkaukset ovat vaikuttaneet useisiin organisaatioihin, Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (virasto) on jatkanut työtään edistäen hyvän työsuojelun merkitystä kaiken kokoisissa yrityksissä. Se on suunnannut toimintaansa myös tulevaisuuteen ja ryhtynyt kehittämään monivuotista strategista ohjelmaa tulevaa työtään varten.

1. Tietojen kerääminen ja analysointi

Euroopan riskienseurantakeskus

Vuonna 2012 saatiin valmiiksi viraston ensimmäinen [Foresight](#)-lippulaivahanke, jossa selvitettiin nopeasti kasvavaan ”vihreiden” työpaikkojen sektoriin liittyviä pitkäaikaisia riskejä. Hankkeessa kehitettiin skenaariot siitä, miten tietyt teknologisen kehityksen tapahtumat tai yhteiskunnalliset muutokset vaikuttaisivat työntekijöiden turvallisuuteen ja terveyteen. Tarkoituksena on herättää keskustelua ja tarjota päätöksentekijöille selvitys tiettyjen toimintavaihtoehtojen vaikutuksista.

Työterveys ja työturvallisuus vihreissä työpaikoissa – uusiin teknologioihin liittyvät uudet ja syntymässä olevat riskit vuoteen 2020 mennessä -hankkeen lopullinen [raportti](#) ja [tiivistelmä](#) julkaistaan vuoden 2013 aikana.

Toinen viraston lippulaivahankkeista on ollut [uusia ja syntymässä olevia riskejä koskeva eurooppalainen kyselytutkimus yrityksille \(ESENER\)](#), jossa annetaan ensimmäistä kertaa reaaliaikainen kuva siitä, miten tiettyjä merkittäviä työpaikkojen riskitilanteita hallitaan Euroopassa. Erytystä huomiota kiinnitetään psykososiaalisiin riskeihin, kuten työperäiseen stressiin, väkivaltaan ja häirintään.

Painopiste on nyt siirtynyt kyselytutkimuksessa kerättyjen tietojen toiseen analyysiin. Vuonna 2012 julkaistiin neljä raporttia ja [tiivistelmä: Työsuojelun hallinta työpaikalla, Työntekijöiden mukanaolo ja kuuleminen työsuojeluasioissa, Psykososiaalisten riskien tehokkaaseen hallintaan liittyvät tekijät ja Psykososiaalisten riskien hallinta – edistävät tekijät, esteet, tarpeet ja toteutetut toimenpiteet](#). Toinen ESENER on hyväksytty, ja sitä on laajennettu kattamaan pienemmät organisaatiot, maataloussektori sekä useampia maita.

Erään toisen hankkeen yhteydessä virasto on laatinut raportin [Risk perception and risk communication with regard to nanomaterials in the workplace](#), jossa käsitellään puutteita nanomateriaalien – eli rakenteeltaan hyvin pienen mittakaavan materiaalien – käsittelyyn liittyvien riskien tiedostamisessa.

Myös OSHwiki-tietosanakirjan ensimmäisen erän vuonna 2013 tapahtuvaan julkistamiseen tähtävää työtä on jatkettu. Tärkeimpiin aihealueisiin on lisätty viraston työohjelman kannalta tarpeellisia artikkeleita.

Työympäristötiedot

Vuoden mittaan on julkaistu useita [Terveellinen työ -kampanjaa 2012–13](#) (Yhteistyöllä riskit hallintaan) tukevia [käytännön ohjeita ja tiedotteita](#). Näihin sisältyy kaksi työterveyteen ja työturvallisuuteen liittyvää [työntekijöiden osallistumista](#) ja [johtamista](#) koskevaa julkaisua, jotka on laadittu yhdessä European Trade Union Confederationin (ETUC) ja BUSINESSEUROPE:n kanssa. Lisäksi on julkaistu raportti, jossa tarkastellaan sitä, miten hyvillä johtamiskäytännöillä voidaan auttaa parantamaan [työntekijöiden työterveyteen ja työturvallisuuteen liittyviä toimintatapoja](#). Case-tutkimuksessa esitellään näkökulmia [työntekijöiden osallistumiskäytäntöihin](#) ja toisessa tutkimuksessa keinoja, joilla organisaatiot voivat edistää [työterveyttä ja työturvallisuutta omissa toimitusketjussaan](#).

Myös kauden 2014–15 kampanjan valmistelu on aloitettu. Kampanja keskittyy psykososiaalisiin riskeihin ja erityisesti näiden hallitsemiseksi käytettävissä oleviin käytännöllisiin ratkaisuihin ja työkaluihin. Vuonna 2012 virasto toteutti kansallisia toimielimiä koskevan kyselytutkimuksen, jolla pyrittiin selvittämään kampanjoihin liittyvän tuen tarvetta. Tutkimuksen tulosten avulla on valmisteltu tuotteita, joita kehitetään seuraavaa kampanjaa varten.

Viraston [sähköinen vuorovaikutteinen riskinarviointityökalu \(OiRa\)](#) tarjoaa erityisesti mikrokokoisille ja pienille yrityksille yksinkertaisen ja ilmaisen keinon riskinarviointien toteuttamiseen. Sen jälkeen, kun OiRa julkistettiin vuonna 2011, virasto on jatkanut työkalun kehittämistä entistä helppikäyttöisemmäksi, kehittänyt OiRa-yhteisöä (joka tarjoaa koulutusta ja oman helpdesk-tukipalvelun) ja tuonut esille OiRAn käyttöä ja soveltamista tietyillä toimialoilla. OiRAan kehitetään uusia psykososiaalisia riskejä, riskilähtöisiä ylläpitotoimintoja ja toimistotyötä koskevia moduuleja.

[Terveyden edistäminen työpaikalla \(Workplace Health Promotion, WHP\)](#) on enemmän kuin vain lainmukaisten työsuojeluväimusten noudattamista. Se tarkoittaa sitä, että työnantaja auttaa aktiivisesti henkilökuntaa parantamaan omaa terveyttään. Vuonna 2012 julkaistiin [nuorten työntekijöiden terveyden edistämistä](#), [henkisen työkyvyn ylläpitämistä työpaikalla ja perhe-elämän ja työn tasapainottamista](#) koskevat julkaisut sekä seuraavat e-fact-julkaisut ympäristön tupakansavua koskevan pienimuotoisen valistuskampanjan tukimateriaaliksi: [Tobacco: advice for smokers on health effects](#), [Tobacco: advice for non-smokers on health effects](#) ja [Tobacco: advice for employers on creating a smoke-free working environment](#). Kahdessa valmistuneessa kirjallisuuskatsauksessa tarkastellaan sekä [työnantajien](#) että [työntekijöiden](#) motivoivia tekijöitä WHP-ohjelmiin osallistumisessa. Virasto on osallistunut myös WHP-asiantuntijaryhmän toimintaan. Tarkoituksena on laajentaa WHP-hanketta tarkastelemaan työhyvinvointia laajemmin.

Osana käynnissä olevaa [työsuojelun ”valtavirtaistamiseen”](#) tai koulutukseen integroimiseen tähtävää hanketta virasto julkaisi [tiedotteen](#) ja sarjan case-tutkimuksia ([Training teachers to deliver risk education – Examples of mainstreaming OSH into teacher training programmes](#)), jotka käsittelevät opettajien työsuojelukoulutukseen ja riskikasvatukseen liittyviä hyviä käytäntöjä.

Vuonna 2012 virasto aloitti varttuneiden työntekijöiden työterveyttä ja työturvallisuutta koskevan kahden miljoonan euron pilottihankkeen valmistelut. Hankkeen tarkoituksena on tarjota tietoa säännösten kehittämiseen sekä esimerkkejä hyvistä strategioista ja käytännöistä, joilla pyritään auttamaan varttuneita työntekijöitä pysymään terveitä. Hankkeen on määrä jatkaa vuoteen 2015.

2. Viestintä, kampanjointi ja PR-toiminta

[Terveellinen työ -kampanja 2012–13](#) ”Yhteistyöllä riskit hallintaan” käynnistyi huhtikuussa Brysselissä. Kampanja keskittyy johdon ja työntekijöiden osallistumisen tärkeyteen työpaikan turvallisuuden ja terveellisyden parantamisessa. Brysselissä järjestettiin yhteistyökumppanikokous, jonka tarkoituksena oli auttaa rekrytoimaan virallisia kampanjakumppaneita. Kokoukseen saapui yli 100 osallistujaa useista erilaisista organisaatioista. Virasto tukee kansallisia toimielimiä niiden omien valistustapahtumien järjestämisessä kampanjointiin tarkoitettun avustuspaketin muodossa. Kampanjointi olikin vilkasta lokakuussa järjestetyn [eurooppalaisen työturvallisuus- ja työterveysviikon](#) aikana. Kampanjaan on osallistunut kaikkiaan [86 virallista kampanjakumppania](#), joiden tukena on kampanjaopas sekä runsaasti [julkaisumateriaalia](#) 24 eri kielellä. Materiaali on vapaasti käytettävissä. Napo-konsortion kehittämässä elokuvassa esiintyy Napo-piirroshahmo, ja ensimmäistä kertaa kampanjaan sisältyy myös [iPad-sovellus](#), joka on jo saanut runsaasti kiinnostusta osakseen. [Hyvien käytäntöjen kilpailuun](#) saatiin noin viisikymmentä kilpailuehdotusta.

Vuoden aikana suoritettiin toinen [työsuojeluasioita koskeva eurooppalainen mielipidetutkimus](#), jossa selvitettiin 36 Euroopan maassa yli 35 000 henkilön mielipiteitä ajankohtaisista työelämään liittyvistä asioista. Tutkimuksen tulokset tukevat useita viraston toimintoja, kuten työperäiseen stressiin liittyvää työtä.

Vuosi 2012 oli [aktiivisen ikääntymisen ja sukupolvien välisen solidaarisuuden Euroopan teemavuosi](#), johon virasto osallistui tarjoamalla tietoa siitä, kuinka työntekijöitä voidaan auttaa pysymään pidempään työkykyisinä. Tähän liittyi uusi [lääkäät työntekijät -verkkopalvelu](#) sekä artikkelit [Aktiivisen ikääntymisen edistäminen työpaikalla](#) ja [Working better, for longer](#).

Virasto osallistui [Kansainväliseen tupakattomaan päivään](#) ja julkisti oman [Smoke-Free Workplaces -tiedotuskampanjansa](#). Lisäksi virasto on kehittänyt uuden työkaluvalikoiman ja muita materiaaleja, jotka auttavat työnantajia ja työntekijöitä ymmärtämään EU:ssa vähitellen käyttöön otettavat [uudet kemikaalien vaaroista kertovat kuvamerkit](#). Virasto jakoi nyt neljäntenä peräkkäisenä vuonna [Terveellinen työ -elokuvapalkinnon](#) Leipzigin kansainvälisessä dokumentti- ja animaatioelokuvatapahtumassa ([DOK Leipzig](#)).

Virasto osallistui hankkeeseen, jonka tarkoituksena on jakaa terveyttä ja turvallisuutta koskeva perustietoa alakoululaisille. ["Napo ja opettajat" -hanke](#) tarjoaa opettajille verkossa hyödyllistä opetusmateriaalia. Materiaali (johon sisältyy oppituntisuunnitelmia ja videoleikkeitä, saatavilla toistaiseksi seitsemällä kielellä) perustuu Napo-piirroshahmoon, joka auttaa levittämään työsuojelun sanomaa innostavasti.

Virasto on pitänyt aktiivisesti yllä suhteita lehdistöön, mediaan ja yleisöön sekä EU:n tasolla että kansallisesti, ja se on julkistanut uuden [mediakumppanuushankkeen](#) nykyisen Terveellinen työ -kampanjan tueksi. Virasto on tänäkin vuonna osallistunut aktiivisesti erilaisiin eurooppalaisiin ja kansainvälisiin konferensseihin ja messutapahtumiin. Lisäksi se on kehittänyt uuden verkkostrategian ja uudistanut verkkosivustonsa sekä lisännyt näkyvyyttään [Twitterissä](#), [Facebookissa](#) ja [LinkedInissä](#).

Virasto on jatkanut viestintäkumppanuusohjelman kehittämistä Euroopan komission yritys- ja teollisuustoiminnan pääosaston, Kilpailun ja innovoinnin toimeenpanoviraston ja [Enterprise Europe Networkin](#) kanssa. Se on selvittänyt visuaalisen median käyttömahdollisuuksia työsuojelun edistämisessä, digitaalisen resurssikirjaston kehittämisessä, kuvamateriaalin hankkimisessa ja työsuojeluun liittyvien valokuvanäyttelyiden tukemisessa. Lisäksi virasto on jatkanut julkaisuohjelmaansa ja tuottanut vuoden mittaan kymmenen uutta raporttia, kuusi kirjallisuuskatsausta, kolme factsheet-tiedotetta, yksitoista e-fact-tiedotetta sekä runsaasti artikkeleita ja audiovisuaalista materiaalia.

3. Verkostot ja koordinointi

EU:n ja kansainvälisen verkostoitumisen kannalta kuluneen vuoden merkittäviä tapahtumia ovat olleet muun muassa sidosryhmien osallistaminen viraston uuden monivuotisen strategisen ohjelman valmisteluun sekä työsuojelua koskevan tiedon jakaminen EU:n toimielimille, Euroopan työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun osallistuville tahoille sekä muille sidosryhmille Euroopassa.

Virasto valmistelee edelleen ehdokasmaiden ja potentiaalisten ehdokasmaiden osallistumista yleiseurooppalaiseen työsuojelutoimintaan esimerkiksi järjestämällä näissä maissa kampanjatoimintaa ja tuottamalla omaa tietomateriaalia kyseisillä kielillä.

Brysselin yhteystoimisto esitteli virastoa eräille EU-tason tärkeille yhteistyökumppaneilleen ja osallistui EU:n ja Yhdysvaltain väliseen työsuojelua koskevaan vuoropuheluun. Virasto on myös osallistunut entistä tiiviimmin Euroopan sosiaaliseen vuoropuheluun ja sektorikohtaisiin sosiaalisen vuoropuhelun komiteoihin.

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusviraston tarkoituksena on tehdä Euroopan työpaikoista turvallisempia, terveellisempiä ja tuottavampia. Virasto tutkii, kehittää ja levittää luotettavaa, tasapuolista ja puolueetonta työterveys- ja työturvallisuustietoa ja järjestää Euroopan laajuisia tiedotuskampanjoita. Euroopan unioni perusti viraston vuonna 1996 Bilbaoon Espanjaan. Se kokoaa yhteen edustajia Euroopan komissiosta, jäsenvaltioiden hallituksista, työnantajajärjestöistä ja ammattiliitoista sekä johtavia asiantuntijoita EU:n 27 jäsenvaltiosta ja muualta maailmasta.

Käännöstyö tehty käännöskeskuksessa (CdT, Luxemburg), englanninkielisen alkutekstin perusteella.

**Euroopan työterveys- ja
työturvallisuusvirasto**
Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, ESPANJA
P. +34 944794360
F. +34 944794383
Sähköposti: information@osha.europa.eu